

Némileg zavartan állók itt előttetek; tanácstalanul a mondandómat illetően. A döntést, amit meghoztatok, utólag felesleges a saját érveimmel is megindokolnom. Annál is inkább, mert az előterjesztéshez fűzött indoklásban és a vitában is rengeteg érv elhangzott, nem is beszélve arról, hogy az országos választmány, illetve a kibővített megyei választmányok vitáihöz képest itt legfeljebb érdeklődő barátainknak és a nyilvánosságunk tudtunk – esetleg – újat mondani, egymásnak nem.

Mint a pártelnöki tisztségre jelölt személynek bizonyára valamiféle programot, hitvallást kellene előadnom, nehogy zsákbamacskát vegyetek. De vajon van-e közöttetek bárki, aki ettől alappal tarthatna? Aligha... Mindezek ellenére teljesítenem kell a jelölés vállalásával együtt járó formális kötelezettségemet: a megválasztott jelölést elfogadom.

A pártelnöki tisztség és a miniszterelnöki pozíció személyi szétválasztásának indoklása egyúttal ki is jelölte azokat a feladatokat, amelyeket az új elnöknek meg kell oldania. Nem a szószaporítás, csupán az összefoglalás szándékával:

– a kormányzás gyakorlatilag kiszippantotta az erőt, időt a pártból, aminek látványos következményeit – mindenekelőtt a párt politikai és szervezeti benujultságát, a belső információáramlás, a kommunikáció akadózó, elégtelen voltát – saját bőrötökön vagytok kénytelenek érezni;

– a párt különböző szervezetei, testületei elégtelenül működnek; nem képesek a pártban rejlő erőt megjeleníteni, a kormányzás támogatására felszínre hozni; nem csupán a különböző szintek közötti információáramlás nem megfelelő, de a pártban korábban jól működő fórumok, tagozatok sem élnek igazán;

– nincs a Fidesznek a koalíciós kormányzáshoz képest önállóan megjelenő akarata, véleménye; mindenek egyike következményeként nem képes megfelelő politikai támogatást nyújtani saját kormányának és kormányfőjének;

– lazultak a párt társadalmi kapcsolata; mindaz a vélemény és jó szándék, amely nem kapcsolható konkrét kormányzati döntésekhez, ma elveszik; kialakult egy kettősség a Fidesz kormányra segítő szellemi háttérben: miközben legtöbb bennünk bízó barátunk alapvetően egyetért a kormányzás irányvonalával, jónak tartja a mögöttünk hagyott másfél év mérlegét, azon közben úgy érzi, hogy a pályáról a nézőtérre szorult, csapatagból egyszerű szurkolóvá minősült vissza.

Az általatok elmondottakból, az általam most összefoglalt véleményekből, kritikákból egyenesen következnek az új pártelnök teendői:

– újjá kell élesíteni a párt tagozatait, élővé kell tenni azokat a fórumokat, ahol a Fidesz pedagógus tagjai, vállalkozói, önkormányzati képviselői, polgármesterei ki tudják cserélni egymással a tapasztalataikat, értékelni tudják egy-egy kormányzati döntés helyben érzékelhető hatásait, jelezni tudják a kormány számára a teendőket;

– össze kell hangolni a párt kommunikációját; a követő, defenzív kommunikáció helyett vissza kell szerezni a kezdeményezést: vissza kell ültetni a valóságot a jogaiba, amelyeket most a balos ellenzék által kreált virtuális világ bitorol; a közéletnek újra a polgárok, a családok, a nemzet problémáiról kell szólnia, nem pedig az MSZP–SZDSZ páros keltette álbotrányokról;

– meg kell kezdeni a választásokra való felkészülést, ami nem csupán a párt mozgósítható állapotba hozását jelenti a választási kampányban; jelenti egyúttal a szellemi felkészülés folyamatának elindítását is.

A '98 májusi győzelemnek több összetevője volt. Ezek között az egyik legfontosabb az, hogy a Fidesznek sikerült egy olyan politikai alternatívát felmutatni, amely nem csupán a párttal

Bízhatunk a jövőnkben

Kövér László kongresszusi beszéde

régóta szimpatizálók számára volt választásra érdemes, hanem azok számára is, akik 1990-ben vagy '94-ben már jobbközép pártokra adták a voksukat. Ehhez pedig az kellett, hogy a polgári oldal rosszul szervezett, önbizalomhiánnyal küszködő, dezintegrált értelmiségi csoportjait, erőt a Fidesz programja körül sikerült olyan erővé szervezni, amely döntő szerepet játszott a választási győzelemben. Az a szellemi építkezés, párbeszéd, amely idáig vezetett, 1996-ban A polgári Magyarországért című vitairat közreadásával kezdődött. Emlékeztetnék rá benneteket, hogy az első tízezer példány után utánnomással majd 30 000 példányban fogyott el, igazán „bestseller” lett. A vitairat és a nyomában kibontakozó vita világossá tette, hogy nemcsak hazugság a „haladó értelmiség” felsőbbrendűségét hirdető „nincs alternatíva” jelszava, nemcsak hogy igenis van polgári alternatíva, hanem ez képes arra is, hogy az oldalán álló erkölcsi-szellemi fölénnyel mások számára is nyilvánvalóvá tegye.

Csak nekünk van érvényes mondanivalónk a nemzet számára. Csak bennünket érdekel, hogy mi lesz a fiatal családokkal, lesz-e fedél a fejük fölött, lesz-e miből felnevelni a gyermekeiket, akik majd a jövő nyugdíjasaikat támogatják; hogy megtanulják-e az iskolában, hogy hol lakott Vörösmarty Mihály; csak bennünket érdekel, hogy mi lesz ötven év múlva a dunaszerdahelyi, beregszászi, csíkszeredai, zentai magyarokkal; csak bennünket érdekel, hogy mindannyian egyenrangú polgárai leszünk-e az Európai Uniónak, vagy csak azok, akik az ország hol keleti, hol nyugati ablakába teszik ki az Eladó feliratú táblát. Csak nekünk fontos, hogy mi lesz itt ötven év múlva; mert nekünk nem térféle, nem telepely, a mi falunkból vagy szülővárosunkból – Alcsútdobozból, Pápából, Csongrádból, Sopronból, Szolnokból, Mátészalkából – sohasem lesz világváros, bár mi a Ferencvárosban és Óbudán is elégedettek lennénk, ha világváros helyett egyszerűen csak lakható otthon építenének nekünk. Mert mi nem ideiglenesen állomásozunk itt, nem világpolgároknak akarjuk nevelni a gyerekeinket, akiknek mindegy, hogy a világ melyik úgynevezett világvárosában él. Mert mi az elmúlt tíz évet is itthon csináltuk végig, nem Los Angelesben, Párizsban, Berlinben vagy Londonban dekkoltunk

zsíros ösztöndíjakkal vagy jól fizető állásokban, s főleg nem onnan „szakértettük”, hogy mit nem csinálnak jól itthon a bógatyások. Csak nekünk van érvényes mondanivalónk, de az 2002-ben már nem lehet ugyanaz, mint amit '96-ban volt. Négy

Ez az a légüres tér, amit a Fidesz nem hagyhat saját kormánya háttérben! A Fidesznek támogatnia kell a választási programra épülő kormányprogram megvalósítását, és ellenőriznie is kell annak végrehajtását.

Ha már itt tartunk, beszélünk kell arról, hogy mi volt az oka annak, hogy noha mind Antall Győzsef, mind Horn Gyula kormányzása idején felmerült a kormányfői és a pártelnöki funkció személyi szétválasztása, erre sem az MDF, sem az MSZP nem vállalkozott. Meglátásom szerint az ok nem volt más, mint a félelem attól, hogy vajon az új elnök, akit nem terhel a kormányzás közvetlen felelőssége, nem szervezi-e ki a pártot a kormány mögött; vajon addig, amíg a párt fő erői a kormányzással vannak elfoglalva, a pártban korábban befolyásoló szerephez nem jutott erők nem veszik-e át a pártot, nem fordítanak-e a kormánytól eltérő irányban a párt politikáján? Ezek az aggodalmak most is hangot kaptak – nemcsak a Fideszen kívül, de helyelközzel a pártban is.

A döntések választ adtak arra, hogy ti ez a veszélyt nem látjátok reálisnak. Bátor, elismerésre méltó döntést hoztatok, amely ugyanakkor megalapozott is. Azért hoztátok meg, mert ismeritek a saját pártotokat és bíztok benne. Végigszenvedtetek az elmúlt 12 évet, amely alatt egy heterogén, radikális ifjúsági gerillacsapatból kormányzásra érett, stabil értékrenddel bíró, kiszámíthatóan működő néppártot csináltunk. Vagy nem csináltátok velünk végig az elmúlt 12 évet, hanem éppen azért csatlakoztatok hozzánk, mert immár teljesen egyértelműnek tűnt számotokra, hogy mit vállaltok a Fidesz-tagsággal. Ebben a pártban 1993-ban eldőlt, hogy a Fidesz nemzeti elkötelezettségű, szabadelvű néppárt akar válni, hogy a szabadság első, legnehezebb négy évének kormányzati terhet magukra vállaló rendszerváltoztató polgári erővel szemben soha nem áll át az ország tönkretévé, de magukat és a sajtót sikeresen átmentő kommunista oldalra. Aztán '94-ben az önkormányzati választásokon az is eldőlt, hogy kikkel lehet sikeres szövetséget létrehozni, amely '98-ra kormányképes erővé is vált. Ma a Fideszben nincsenek olyan politikai alternatívák, amelyek el lennének nyomva, s felszínre kerülve más irányt szabnának a párt politikájának. Ebben a pártban nem csúszolnak pénz- és hatalomhames pseudo-keresztény szekták papjai hatalomátvitelre.

Ez nem az a liberális párt, amelyben azért nem választanak meg valakit elnöknek, mert a szülei kommunista szidók. Itt nem kénytelenek egymás közelségét elviselni valaha megcenzúrázott filmrendezők és Aczél György samesza. Itt nem adnak az asztal alatt egymásnak pacsit munkásáru, milliós szakszervezeti vezérek és milliárdos újtökések... És főleg nem éneklük együtt kipirult arccal az Internacionálét.

Ez egy önmagával békében élő párt. Vagyunk, akik vagyunk. Barátaink, szövetségeseink, ellenfeleink és ellenségeink számára egyaránt kiszámíthatóak. Azonban főleg a magunk számára fontos, hogy tudjuk: bárkit is választanak meg a párt elnökévé, a Fidesz akkor is ugyanaz maradna, ami most. Nem csak azért, mert nincs a Fidesz vezetői között senki, aki más irányba akarná vinni a pártot, hanem azért is, mert ezt ti nem is hagyjátok.

A Fidesznek folytatnia kell azt a szövetségi politikát, ami meg eddig sikeres volt; meg kell kezdeni a választásokra való felkészülést abban az értelemben is, hogy ki kell alakítani a választási együttműködés kereteit, mert most el kell tudnunk dönteni (s ezt potenciális partnereinknek is meg kell tenniük), hogy milyen szoros együttműködést tartanánk célravezetőnek – a cél pedig nem lehet más, mint a magyar választójogi rendszer adottságainak figyelembevétele mellett a győzelem, minden a polgári koalícióval szimpatizáló választó voksainak hasznosítása.

A Fidesz 1998-ra nagy tettet hajtott végre. Nem a választások megnyerésére gondolok, nem is az MDF-fel, illetve az MKDSZ-szel kötött választási megállapodás megkötésére. Hanem a polgári értékek azon integrációjára, amely bármely néppárti szerepre igényt tartó politikai erő egyetlen lehetséges tartós fundamentuma.

A „polgári” jelző szerencsés összefoglalása mindazon értékeknek, amelyek képvisellete elengedhetetlen volt ahhoz, hogy egy szabadelvű pártban – ahogy miniszterelnök úr fogalmazott – otthonra lehessen azok is, akik kereszténydemokratának vagy konzervatív gondolkodásúnak tekintik magukat. Ami az értékrendszertünkben közös, az éppen az összefogás által tud érvényesülni. Vagyunk, akik vagyunk. Nekünk nem kell versenyre kelni azokkal, akik magukat az egyedüli és hiteles liberális vagy éppen kereszténydemokrata politikai erőként deklarálják napról napra. A mi arcunkat, a mi gondolkodásmódunkat, a mi értékeinket, a mi lelkeségünket nem a szavak, hanem a tettek, a mi kormányunk által végrehajtott program világítja meg. Erre pedig nyugodtan legyetek büszkék, van rá okotok. Vagyunk, akik vagyunk. Senki felszólítására nem

SCHÉNER MIHÁLY RAJZA

évtől kormányzás után 2002-ben ez az ország már nem lesz ugyanaz, mint volt a Fidesz-kormányzás kezdetekor. S ha az 1998-as választásoknak az volt a tétje, hogy visszaszüljön-e az ország a Mecsiárral, Iliescuval, Miloseviccsal és ithoni elvárásaikkal fémjelzett posztkommunizmus mocsarába, úgy a 2002-es választások tétje az lesz, hogy a polgári alternatíva megerősítésével egyszer és mindenkorra magunk mögött tudjuk-e hagyni a Marx rémes álmaiból a XX. század szinpadára lépett kísértetünket.

Ennek a mondanivalónak a közös megfogalmazásához kell hozzákezdünk, hogy újra mozgósítsuk azt a szellemi potenciált, amely 2002-ben is alkalmas lesz arra, hogy egy győztes politikai erő szellemi háttér legyen.

A Fidesznek, mint pártnak a frakcióval együtt biztosítania kell a kormányzáshoz szükséges politikai háttérrel. Ez a háttér nem csak úgy tűnhet el, hogy a párt szembe kerül a saját frakciójával és kormányával, vagy a képviselőcsoporthal együtt fordul szembe a nevével viselő végrehajtó hatalommal. Utóbbi esetben a kormányzás ellehetetlenül. Ám a konfliktusok hiánya még nem jelent támogatást. Ha nincs meg a visszajelzés lehetősége, mert nincs, aki jeleket adjon, és nincs, aki azokat vegye, akkor egy formálisan működőképes kormányban vagy Londonban dekkoltunk

Mackó a kirakathban

A játékboltok kirakata fantasztikus, vadregényes világ, ahol apró, színes műanyag figurák és plüssállatok élnek titkos életüket. Gyermekkorom óta, ahányszor elmegyek előttük, mindig megállok egy pillanatra.

Az utóbbi időben leszoktam róla, hogy elidőzsek egy-egy ilyen kirakat előtt, talán azért, mert a Barbie-babák, az aknavetővel felszerelt kicsinyített gépszörnyek nem jelennek nekem semmiféle poézist, titkot, amilyet, mondjuk, egy játék mackó jelenthetett gyermekkoromban. Utóbbihoz ugyanis nincs semmiféle előírás; nincs definiálható személyazonossága vagy rendeltetése.

Nemrég újra láttam egy ilyet. Egészen szabályos, barna, közepes termetű mackó volt. Érthetetlen, hogy került korunk megelenedett szörnye közé, egy mai kirakathba. A tekintete – két apró, fényes gomb – egészen emberinek tetszett, a testtartásában

is, úgy egészében, volt valami méltóságteles, egyszerűségi szomorú. Méginkább valami megszólító.

Furcsa kapcsolat alakult ki közöttünk; a véletlen úgy hozta, hogy nap nap után az ő kirakata előtt kellett elsétálnom. Egy pillanat erejéig mindig találkozott a tekintetünk, ez elkerülhetetlen volt. Olyan sóváran, kérelve villogtak rám apró, élettelen szemei, hogy elhatároztam, írok egy tárcát, amelyben szelíd felszólítást intézek az olvasóhoz, vásárolja meg, mentse meg környezetéből ezt a jobb sorsra érdemes mackót, ha arra jár. Látnivaló volt ugyanis, hogy miközben sorra fogynak el mellőle az izgalmas, modern játékcsoadók, ő a kutyának sem kell. Mintha ő csak azért lenne, hogy egy már letűnt kor szokásait képviselje: örülni valaminek, ami egyszerű; megszólítani egy élettelen tárgyat, ami ettől valakivé lesz.

Nevet adni egy műanyagból és textíliából összeeszkábált, apró játéknak, amely fátyolos tekintettel adja tudunkra, hogy megértette, milyen névre kell ezentúl hallgatnia.

Egy reggel aztán váratlanul eltűnt a kirakathból. Ki vehette meg? Talán egy szórakozott anyuka, aki divatos Barbie-val akarta meglepni kislányát, de nem vette észre, hogy a boltos a játék mackót csomagolja be helyette észrevétlen. Csak otthon jött rá a csalásra, miután kislánya izgatott ujjakkal kibontotta a csomagot.

Most döbbenten mered az egyszerű, ismeretlen játékra, „mi ez, anyu”, kérdezi, „játék mackó, kislányom”, így az anyu, aki szintúgy csodálkozik, és elhűlve, értetlenül néznek hol egymásra, hol az ünnepélyes, sárga lámpafényben némán csillogó gomb-szemekbe.

Csepregi György

vagyunk hajlandóak naponta elhatárolódnunk attól, amit nem vagyunk. És senkihez nem dörgölőzünk csak azért, hogy hitelesítő erejű elismerést kapjunk. Ha kellünk holnap is szövetségesként, hát készen állunk. Ha nem kellünk, sajnáljuk, de nem csimpaszkodunk senkinek a nyakába. Nem nekünk van szükségünk az összefogásra. Az országnak, a polgároknak, a gyermekeinknek van erre szükségük – a jövőnk érdekében. Mi legalábbis ezért érzünk felelősséget. Amikor a jövőbeni együttműködésről gondolkodunk, akkor egyúttal önvizsgálatot is kell tartanunk: mi magunk mennyiben járultunk hozzá vagy mennyiben gátoltuk azt, hogy az értékek megvalósult integrációs folyamat a szervezetek szintjén is végbemenjen. Jómagam azt hittem 1994–95 táján, hogy az 1988-as választások után egy év alatt – ha győzünk, akkor azért, ha veszítünk, akkor azért; örömmel vagy bánattal – egy politikai szervezetben (egyesült pártban vagy szoros pártszövetségben) kell egyesíteni a jobbközép erőket. Ma már látom, hogy ez a folyamat lassabb, bonyolultabb, fájdalmasabb, mint reméltük, de meggyőződésem szerint ennek csak egyetlen alternatívája van: a magukat szociáldemokratának festő áldemokrata szocik tartós hegemoniájának elfogadása.

2004-ben, a következő Európa Parlamenti választások idejére Magyarország remélhetőleg már az Európai Unió teljes jogú tagja lesz, úgy a Fidesznek is el kell döntenie, hogy képviselőit melyik európai parlamenti frakció részeként kívánja megbízni. Ma még nem kell a dilemmára választ adnunk, de ha a Fidesz 2004-ben még különálló politikai pártként működik, akkor választás elé kerül: elfogadják-e az Európai Néppárt invitálását. A választ akkor kell megadni, de a választ végig gondolatát már holnap meg kell kezdeni.

Nem vállalkoztam arra, hogy teljes körűen számba vegyem az előttünk álló, megoldásra váró feladatokat. De így is érzékelhető, hogy nagy súlyt készültök rakni az új elnök vállára. Szeretném előre jelezni arra az esetre, ha engem választotok meg elnöknek: én a súlyt egyedül nem bírom el, és nem is szándékozom csak magamra venni. A miniszterelnöki és pártelnöki megbízás személyi szétválasztása nem veszi le senkiről a neki járó felelősséget, sőt: ha az elnök elvégzi a munkáját, akkor mindenkinek – minisztereknek, államtitkároknak, képviselőknak, megyei választmányi tagoknak, helyi elnököknek – csökken a lehetősége arra, hogy az őket terhelő felelősséget másokra hárítsák.

Nemcsak a feladatok nagysága miatt nehéz ez a teher. A Fidesz elnökének lenni megválasztás, de nagyon nehéz megbízatás. Nagy a mögöttünk hagyott 12 esztendő súlya, magas az a mérce, amit magunk elé felhelyeztünk. Szeretném ezen a helyen megköszönni Orbán Viktor pártelnök úrnak azt, hogy a Fideszt idáig elvezette. Mint mondtam, bárkit választanak meg ma új pártelnöknek, a Fidesz akkor is ugyanaz maradna, ami volt. Hogy éppen engem jelöltek és választotok meg esetleg néhány perc múlva, annak vannak előnyei és vannak hátrányai. Vannak kockázatai, és talán vannak reménykeltő vonásai is. Áder János, mint mondta, barátomként húsz éve ismer, de azért ti sem panaszkodhattok, elég régi ismerősök vagyunk. Magamról is csak annyit tudok mondani, amit mindannyiunktól mondtam. Vagyok, akik vagyok. Mindenki számára barát és ellenség, szövetséges és ellenfél számára kiszámítható. Ha így kellek nektek, nagyon nagy megtiszteltetésnek érzem. Megbízhattok bennem. Azt gondolom, hogy ezt a pártot az jutatta el idáig, hogy mindannyian bíztunk magunkban, bíztunk egymásban. És ez az oka annak, hogy bízhatunk a saját jövőnkben is.

(Elhangzott a Fidesz – Magyar Polgári Párt XII. kongresszusán, 2000. január 29-én)